

STUDIEHANDLEDNING

SKOLANS OCH YRKESUTBILDNINGENS HISTORIA (5 HP)

YP11LÄ – VT2024

KURSANSVARIG: SHAMAL KAVEH

INLEDNING

Kursen, som är av introducerande karaktär, behandlar det svenska skolsystemets historia. Den tar upp hur utbildningshistorien påverkats av samhällsförändringar och politiska ställningstaganden, men också av synen på kunskap, elever och lärarprofessionen under olika tidsperioder. Skolans betydelse för att under olika perioder såväl återskapa som minska sociala ojämlikheter belyses, framförallt i relation till klass och genus. Dessutom behandlas skolan som en politiskt styrd organisation, och dagens politiska styrmodeller, liksom dess konsekvenser för pedagogisk praktik, diskuteras.

KONTAKTUPPGIFTER

Institutionen för pedagogik och didaktik
Telefon: 08-16 20 00 (vxl)
Besöksadress: Frescativägen 54

Funktion	Namn	E-post
kursadministratör	Emma Kollberg	yrkeslarare@edu.su.se
Kursansvarig	Shamal Kaveh	shamal.kaveh@edu.su.se
Undervisande lärare	Shamal Kaveh Germund Larsson	Shamal.kaveh@edu.su.se germund.larsson@edu.uu.se

UNIVERSITETSKONTO OCH ATHENA

Kursen kommer att ges inom lärplattformen Athena. Som student vid Stockholms universitet får du tillgång till ett paket av IT-tjänster, till exempel datorsalar, programvara, trådlöst nät, utskrifter, scanning och kopiering. För att komma åt dessa tjänster behöver du universitetskortet och universitetskontot. Du förväntas hålla dig uppdaterad på information som läggs på kurssajt i Athena.

KURSENS UPPLÄGG OCH INNEHÅLL

Kursens innehåll är:

- Skolformernas historia
- Yrkesutbildningens/vårdutbildningens historia
- Professionshistoria
- Utbildning, klass och genus
- Styrning av skolan

Skolformernas historia behandlar den historiska framväxten av åtskilda skolor och skolsystem i Sverige, med tonvikt på sent 1800- och-1900 tal. Traditioner inom läroverk, flickskola och folkskola behandlas för att belysa det s.k. parallellskolesystemet. Grundskolans tillkomst uppmärksammas liksom demokratins värdegrund som en av skolväsendets grundvalar under efterkrigstiden. Dessutom belyses framväxten av fristående skolor under de senaste decennierna.

Yrkesutbildningens/vårdutbildningens historia fokuserar den historiska framväxten av yrkesutbildning, främst under 1900-talet.

Utbildning, klass och genus syftar till att särskilt uppmärksamma hur skolsystemet historiskt återspeglar och förstärkt föreställningar om flickors, pojkars och sociala klassers skilda utbildningsbehov, men också hur sådana föreställningar och strukturer utmanats. Genomförda utbildningsreformer med syfte att utjämna ojämlikheter belyses och granskas kritiskt.

Professionshistoria berör läraryrkets framväxt, synen på professionellt kunnande och hur läraryrket präglas av olika föreställningar kring uppfostran och undervisning. Särskilt uppmärksammas yrkeslärarens/vårdlärarens professionshistoria.

Styrning av skolan fokuserar relationen mellan politik och pedagogisk verksamhet, och hur denna relation påverkas i och med förskjutningar från regel- till målstyrning, och med framväxten av fristående skolor och det fria skolvälet.

Kursen genomförs som distansstudier på halvfart. Distansformen på kursen betyder att undervisningen är koncentrerad och förlagd till två sammankomster (heldagar). Undervisningen är obligatorisk och sker vid första tillfället på campus och vid andra tillfället via Zoom (se instruktioner på kursens Athena-sida under Allmän information). För att räknas som närvarande under zoom-träffen krävs att du deltar med både ljud och bild. Kontrollera i god tid innan att din mikrofon, kamera och uppkoppling fungerar. Vid sammankomsterna behandlas kursens centrala teman genom föreläsningar, seminarier och gruppdiskussioner. Mellan sammankomsterna sker självstudier med inläsning av kurslitteratur och genom att ta del av inspelade föreläsningar.

FÖRVÄNTADE STUDIERESULTAT

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

- redogöra för det svenska skolsystemets framväxt, utveckling och organisering,
- redogöra för yrkesutbildningens/vårdutbildningens framväxt, utveckling och organisering,

- kritiskt granska skolsystemets betydelse för reproduktionen av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av sådana,
- redogöra för lärarprofessionens formering och varierande förutsättningar över tid,
- diskutera hur politisk styrning av skolan sammanhänger med pedagogisk praktik.

UNDERVISNING

Undervisningen sker i form av föreläsningar och seminarier. Närvaro är obligatorisk vid seminarietillfällena. Vid frånvaro från seminarietillfället ska seminarieledare kontaktas för kompletteringsuppgift.

SCHEMA

Vecka	Aktivitet	Innehåll
V. 3	Terminsstart Träff 1	Förberedelse inför seminarium 1. Inläsning av kurslitteratur och titta på föreläsningfilmer, se instruktioner under rubriken Förberedelse inför första seminariet (denna studiehandledning)
	Se schema i TimeEdit FM: Alla EM: Seminariegrupper	Introduktion, föreläsning och seminarium. Genomgång av studiehandledning och arbetsuppgifter. Föreläsning om yrkesutbildningens historia. Gruppdiskussioner som fördjupar sig kring skolformernas historia utifrån sociologiska begrepp som genus, klass och habitus. Gruppindelning kommer finnas tillgänglig på Athena från början av v. 3.
V. 7	Athena	Litteratordiskussion i Athena. Artikeln av Mattias Nylund (2018) Se arbetsuppgift i Athena
V. 8	Träff 2 Se schema i TimEdit FM: Zoom, alla EM: Zoom, seminariegrupper	Föreläsning och seminarium. Föreläsning om yrkeslärarnas historia. Seminarieuppgift kring skolans styrning. Journal Club (fördjupning yrkesutbildningens historia).
V. 10		Frivillig frågestund inför examinationen
V. 10	6 mars	Digital salstentamen
V. 17	23 april	Omtentamen (digital salstentamen)

EXAMINATION OCH BETYGSÄTTNING

Kursen examineras genom en salstentamen samt en individuell skriftlig uppgift. Som betyg på kursen används en sjugradig målrelaterad betygsskala med graderna (i fallande ordning) A, B, C, D, E, Fx och F. Betyg på kursen baseras på skriftliga individuella uppgifter. För godkänt krävs lägst betygsgraden E samt deltagande och godkänt i all obligatorisk undervisning.

Den avslutande individuella skriftliga examinationen kommer att äga rum på campus i form av en salstentamen. Den ordinarie tentamen är planerad till onsdagen den 6 mars och omtentamen till tisdagen den 23 april. Observera att anmälan till tentamen (och omtentamen) är obligatorisk. Du måste anmäla dig via Ladok och vara registrerad på den aktuella kursen i Ladok för att kunna anmäla dig till tentamen.

Studierande som godkänts på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg. Möjlighet till komplettering av betyget Fx upp till godkänt betyg ges inte på denna kurs.

Vid frånvaro vid två eller fler schemalagda seminarier anses dock studenten inte ha genomgått kursen och behöver gå om kursen för godkänt betyg.

PLAGIERING

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, sk. självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enskilda meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

FUSK

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1–6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

BETYGSKRITERIER

A

Lärandemålen uppfylls utmärkt i alla delar genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett självständigt sätt har bearbetat, problematiserat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen.

B

Lärandemålen uppfylls mycket väl genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett självständigt och nyanserat sätt har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen.

C

Lärandemålen uppfylls väl genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett tydligt sätt har redogjort för och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen.

D

Lärandemålen uppfylls genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på en grundläggande nivå har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen.

E

Lärandemålen uppfylls genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på en grundläggande nivå har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten kan ha innehållsmässiga brister som ändå bedöms vara godtagbara.

F

Lärandemålen uppfylls inte. Tänkbara brister kan vara något/några av följande:

- Instruktionerna för examinationsuppgiften har inte följts.
- Alltför stora brister finns i förståelsen av kursens innehåll.
- Kurslitteratur saknas eller används på ett alltför begränsat sätt.
- Språkanvändning och/eller disposition gör texten alltför svår att förstå.

KURSVÄRDERING

Kursen utvärderas genom en digital enkät som blir tillgänglig vid kursens slut.

OBLIGATORISK LITTERATUR

- Broberg, Åsa (2014). *Utbildning på gränsen mellan skola och arbete. Pedagogisk förändring i svensk yrkesutbildning 1918–1971*. (Stockholm: Stockholms universitet, 2014). Kap 2, 5, 6, 7, 8. Laddas ner från: <http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:722607/FULLTEXT01.pdf>
- Broberg, Åsa & Lindberg, Viveca, "Kvinnors yrkesutbildning – en osynlig historia" i Åsa Broberg; Viveca Lindberg; Gun-Britt Wärvik (ed), *Kunskapstraditioner och yrkeskunnande: kvinnors yrkesutbildning i historisk beslysning* (Göteborg: Makadam Förlag, 2022), s. 22–38.
- Fejes, Andreas; Andersson, Per; Holmqvist, Diana & Muhrman, Karolina, "Komvux som marknad" i Andreas Fejes, Karolina Muhrman & Sofia Nyström (red.), *Om vuxenutbildning och vuxnas studier: en grundbok*, Upplaga 1, (Lund: Studentlitteratur, 2020).
- Johansson, Monica, "En exkluderande och inkluderande skolform" i Henning Loeb, Ingrid & Korp, Helena (red), *Lärare och lärande i yrkesprogram och introduktionsprogram*. (Lund: Studentlitteratur 2012), s. 25–40.
- Johansson, Ulla, *Kön, klass och goda lärare. En diskursanalys av texter om yrkeslärare, läroverkslärare och gymnasielärare 1945–2000*, (Umeå: Umeå universitet, 2007). Kap 2 (s. 20–26) 6, 7, 10, 11. . (Finns som pdf i Athena)
- Larsson, Esbjörn & Westberg, Johannes (red.), *Utbildningshistoria: en introduktion*, Tredje upplagan, (Lund: Studentlitteratur, 2019) [valda delar: Kap. 6, 7, 8, 10, 21, 22, 25 & 26.] [ca: 200 s.]
- Lundahl. Lisbeth, "Skilda framtidsvägar. Perspektiv på det tidiga 2000-talets gymnasierform", *Utbildning & demokrati* 2008(17)1, s. 29–51. . (Finns som pdf i Athena)
- Nylund, Mattias, "Gymnasieskolan som parallellskola?" i Magnus Dahlstedt & Andreas Fejes (red.) *Skolan, marknaden och framtiden* (Lund: Studentlitteratur, 2018), s. 151–167. (Finns som pdf i Athena)

STÖD I DINA STUDIER

STUDIE- OCH SPRÅKVERKSTADEN

Vid Studie- och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bl. a få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie- och språkverkstaden erbjuder både föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktppgifter hittar du via följande adress

<https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden>

STUDERA MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få särskilt pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om särskilt pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet

<https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning>

Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-postadressen studievagledare@edu.su.se Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.